

Luka Ružičič Červek

DOI: 10.2478/cmc-2024-0031

ANALIZA AKTERJEV UKRAJINSKO- RUSKE VOJNE: PO DVEH LETIH IN POL (FEBRUAR 2022- JULIJ 2024)

ANALYSIS OF THE ACTORS OF THE UKRAINIAN- RUSSIAN WAR: AFTER TWO AND A HALF YEARS (FEBRUARY 2022- JULY 2024)

Povzetek Ukrajinsko-ruska vojna je prvi večji konflikt v Evropi po vojni na Balkanu. Konflikt se odvija od leta 2014 z priključitvijo Krima. Rusija je v napadu februarja 2022 pričakovala hitro in lahko zmago ter pokoritev Ukrajine. Ruske sile so naletale na silovit odpor ukrajinske vojske in civilnega prebivalstva. Ruske sile so bile prisiljene v reorganizacijo in osredotočenje na jugovzhodni del Ukrajine. Agresija je naletela na močen mednarodni odziv in obsodbe, številne države so uvedle sankcije proti Rusiji. Zahodne države z ZDA in EU na čelu pa so podprle Ukrajino z obsežno humanitarno in vojaško pomočjo. Članek analizira konflikt po metodi Birmingham in se osredotoča na ključne akterje v konfliktu. Zaključek povzema analizo o možnosti končanja konflikta in poda strateški razmislek.

Ključne besede *Oboroženi konflikt, Rusija, Ukrajina, denuklearizacija.*

Abstract The Russo-Ukrainian War was the first major conflict in Europe since the Balkan Wars. The conflict has been ongoing since 2014 with the annexation of Crimea. Russia expected a quick and easy victory and the subjugation of Ukraine in its February 2022 attack. Russian forces encountered fierce resistance from the Ukrainian army and civilian population. Russian troops were forced to reorganise and focus on the southeastern part of Ukraine. The aggression was met with a solid international response and condemnation, and many countries imposed sanctions against Russia. Western countries, led by the USA and the EU, supported Ukraine with extensive humanitarian and military assistance. The article analyses the conflict using the Birmingham method and focuses on the key actors. The conclusion summarises the analysis of the possibility of ending the conflict and provides strategic reflection.

Key words *Armed conflict, Russia, Ukraine, denuclearisation.*

Uvod Ukrajinsko-ruska vojna se je pričela 24. februarja 2022 z vpadom ruskih sil v Ukrajino. Navkljub dolgotrajnim pripravam ruske vojske na napad, je bil svet šokiran. Neglede na predhodne izkušnje z ruskim predsednikom, so zahodni politiki z obiski v Kremlju poizkušali spor rešiti po diplomatski poti. Konflikt izhaja še iz leta 2014, ko je Rusija z vojaško intervencijo okupirala Krim in ga kasneje enostransko priključila. Ruske aktivnosti pa se niso končale z zasedbo Krima, temveč so aktivno podpirale separatiste v regijah Luhansk in Donetsk (Masters, 2023).

Napad je bil presenečenje za mnoge svetovne politike, ki niso pričakovali dejanske intervencije. Med tem, ko je svetovna javnost upala na mirno rešitev konflikta, je predsednik Biden in ameriška administracija opozarjala na nevarnost konflikta takoj, ko je Putin pričel s kopičenjem ruskih sil vzdolž ukrajinske vzhodne in severne meje z Belorusijo (Alcaro, 2022).

Ruske oblasti so operacijo poimenovala »posebna vojaška operacija« in napovedale konec v nekaj dneh (Putin, 2022). Dve leti in pol pozneje ukrajinske in ruske sile ostajajo ujete v tistem, kar se je izkazalo za eno največjih kopenskih vojn v Evropi po drugi svetovni vojni s tragičnimi posledicami za Ukrajino in njeno prebivalstvo. Ne selektivno in namensko uničevanje civilnih ciljev je postala osebna izkaznica avtorskega režima v Moskvi. Med februarjem 2022 in februarjem 2024 je bilo po ocenah Združenih narodov ubitih več kot 30.000 civilnih žrtev (United Nations, 2024). Natančnih podatkov o žrtvah v oboroženih silah ni. Obe strani svoje podatke skrivata, a številke sigurno niso majhne.

Ruska invazija na Ukrajino in hibridna vojna proti državam Zahoda sta že korenito vplivali na mednarodno varnost in mednarodne odnose.

Članek bo analiziral preteklo in sedanje dogajanje v konfliktu med Ukrajino in Rusijo. Preko predhodnih meril, kot so zgodovinske in druge okoliščine ter sedanjega stanja na samem bojišču in širše v mednarodnih odnosih bom prikazati konflikt iz različnih zornih kotov. Iz tega razloga bi rad na samem začetku izpostavil, da obstaja kar nekaj teoretičnih okvirjev, ki jih različni akterji predstavljajo kot opcijo za končanje konflikta.

1 METODOLOGIJA

Z analizo konflikta bom poskušal odgovoriti na naslednja zastavljena vprašanja in prikazati potencialne možnosti za rešitev konflikta: bo Ukrajina uspela konsolidirati svoje sile in premakniti jeziček na tehtnici ter ali se lahko vojna konča v letu 2024?

S pomočjo Birmingham metode za analizo konflikta bomo analiza strokovnih člankov, strokovnih knjig, novinarskih prispevkov ter analiziral podkaste ter strokovnih revij. Članki so bili izbrani na podlagi dogajanja v svetovni politiki in aktivnosti na geopolitičnem parketu (Herbert, 2017). Če pogledamo v preteklost, je podobna bipolarna delitev sveta bila že v času hladne vojne med Združenimi državami

Amerike (ZDA) in Zahodom na eni strani ter Sovjetsko zvezo oz. Varšavskim paktom na drugi. Sama multipolarnost se je preslikala v današnji čas, kjer se bije razmerje moči in na novo postavlja ravnovesje v sami Evropi, kakor tudi globalno.

V ukrajinsko-ruski vojni je agresor Rusija in žrtev Ukrajina, ki jo podpirajo ZDA ter članice NATO in Evropske unije (EU). Pomembnejši akter v tej enačbi so ZDA, ki so v zavezništvu pomemben gradnik varnosti v Evropi. Ta vloga ZDA izhaja iz obdobja po drugi svetovni vojni, ko so se na novo vzpostavljala razmerja moči. Njena vloga še vedno predstavlja zelo pomemben element varnosti in stabilnosti v Evropi ter prispevajo svoj delež, tako vojaško v smislu svojih sil, kakor tudi finančno, v smislu podpore posameznim državam zavezništva. Varnost starega kontinenta, ki jo je zagotavljala ZDA je bila za nekatere države tako samoumevna, da so zmanjšale svoje izdatke za obrambo in se popolnoma naslanjale na ZDA.

1.1 Priročnik za analizo akterjev

Članek se bo osredotočil na eno od štirih dimenzij (profil samega konflikta, vzroki, dimenzija in akterji) analize konflikta, ki bo dal vpogled v konflikt (Herbert, 2017). Za razumevanje strateškega pogleda in razumevanje primera bom uporabil metodo Birmingham, na osnovi katerega bom analiziral komponento akterjev konflikta.

Članek se bo osredotočal na analizo akterjev predvsem kdo so akterji, ki vplivajo na konflikt in mir? Obstajajo različne definicije. Nekateri opredeljujejo akterje kot tiste, ki imajo neposreden ali posreden vpliv na konflikt (npr. borci), vendar ne tistih, na katere konflikt vpliva (npr. žrtve); drugi identifikatorji vključujejo obe skupini. Nekateri razlikujejo med »ključnimi ljudmi« in »več ljudmi« (CDA Collaborative, 2013). »Zainteresirane strani« so primarne, sekundarne in zunanje strani v konfliktu, katerih interes je ohranjanje konflikta in/ali izgradnja miru (Peacebuilding Center, 2013). »Sprte strani« so tiste, ki so neposredno vključene v izvajanje konfliktnih dejanj, medtem ko so tisti, ki sodelujejo v mirovnih dejavnostih »tretje osebe« (Mason in Rychard, 2005). Akterji so lahko lokalni, nacionalni, regionalni ali globalni. Imajo nasprotujoče si interese in morajo sklepati kompromise.

2 ANALIZA UKRAJINSKO-RUSKE VOJNE

Analiza konflikta v Ukrajini je časovno zamejena na obdobje od samega začetka pa do srede leta 2024 in nekako zajema dve in pol leti bojevanja. Analiza se osredotoča predvsem na začetne vzroke in situacijo ter povod za začetek saj sam konflikt še vedno teče analiza oriše začetno situacijo ter možno končanje vojne po osebnem mnenju avtorja.

2.1 Profil samega konflikta

Ruska priključitev Krima 2014 in zasedba vzhodnega dela Ukrajine sta povzročili krizo v mednarodnih odnosih ter v dvostranskem sodelovanju med glavnimi geopolitičnimi akterji. Ruska invazija na Ukrajino je te odnose samo še poslabšala.

Imperialistična čustva, usidrana v Ruski federaciji in predvsem ruski eliti, so sovpadala in podpirala Putinovo ambicijo po širitvi vpliva in nadzora nad nekdanjimi sovjetskimi republikami ter iskanju krivca za »vse« v sovražniku kot je EU, ZDA in NATO. Ukrajina predstavlja eno večjih držav, nastalih na pogorišču bivše Sovjetske zveze, ki se nagiba proti Zahodu. Njen geografski položaj predstavlja »tampon cono« med Zahodom in Rusijo. Vpliv, ki ga Rusija hoče imeti nad Ukrajino, moti ukrajinska težnja po potrditvi identitete, neodvisnosti in vzpostavitvi demokratičnega režima. Odločitev Ukrajincev, da prekinajo vazalni, podrejeni odnos z Rusijo, slednji ni bilo po godu.

Ruska aneksija Krima 2014 ter zasedba vzhoda Ukrajine sta povzročila mednarodno krizo in posledično večjo povezanost zahodnih akterjev. Vpliv Putinovih imperialističnih teženj sovпада z mišljenjem ruske elite in Ruskega imperalizma ter ambicij po širitvi vpliva nad bivšimi republikami sovjetske zveze. Ter iskanje večnega krivca in nasprotnika v EU, ZDA in NATO kot oviro za uresničitev lastnih interesov. Rusko tendenco po nadzoru ovira željo Ukrajine po približevanju zahodu. Slednji ni bilo po godu prekinitev dolgoletnega vazalnega odnosa, ki ga vrši nad bivšimi sovjetskimi republikami.

Vse od prihoda Putina na oblast je Moskva vodila ostro politiko do Ukrajine in Belorusije, ki je temeljila na hipotezi, da sta nacionalni identiteti obeh držav umetni in zato slabotni. Med srečanjem z ameriškim predsednikom Georgeom W. Bushem leta 2008 naj bi Putin pripomnil, da »Ukrajina sploh ni država« (Hahn, 2015). V svojem govoru v ruskem parlamentu je opisal Ruse in Ukrajince »kot eno ljudstvo«. Svoje stališče je podkrepil in opisal v članku z naslovom »O zgodovinski enotnosti Rusov in Ukrajincev«, objavljeno julija 2021 (Putin, 2021). Skliceval se je predvsem na ruske mislece, ki so poudarjali organsko enotnost ruskega imperija in njegovega ljudstva. Razlogi za razdeljenost so po njegovem mnenju v prvi vrsti posledice lastnih napak, ki so bile storjene v različnih obdobjih skozi rusko in sovjetsko zgodovino. Seveda se ne izogne »tujega vmešavanja« oz. namenskega delovanja tistih sil, ki so vedno poskušale spodkopati »našo« enotnost (Putin, 2021). Putin v svojem članku obdela tisočletno zgodovino in sicer vse z namenom prikazati skupno dediščino Rusov, Ukrajincev in Belorusov, ki naj bi bili dediči starodavne Rusije (Kijevski Rusi), največje države v Evropi. Slovanska in druga plemena so združevali en jezik (danes ga imenujemo stara ruščina), gospodarske vezi in moč knezov iz dinastije Rurik (Putin, 2021). Njegovi argumenti, ki krivijo tuje, sovražne elemente, da spodbujajo ukrajinsko identiteto v geopolitičnem boju proti Rusiji, je zgolj ponavljanje teze mnogih njegovih predhodnikov, ki se niso mogli sprijazniti z dejstvom, da so si navadni ljudje prizadevali za avtonomijo od Carja, Sovjetov in od Rusije (Mankoffa, 2022).

Pomen, ki ga Putin in druga ruska elita pripisuje teoriji o rusko-ukrajinsko-beloruske enotnosti, pomaga na nek način razložiti korenine sedanjega konflikta, predvsem razloge zakaj je Moskva pripravljena tvegati popolno vojno na svojih mejah, ko ji niti Ukrajina niti članice NATO niso predstavljale kakršnokoli vojaško grožnjo. To

dokazuje, da se ambicije Moskve ne raztezajo le na preprečitev pridružitve Ukrajine NATO in EU, ampak predvsem na prizadevanje za politično, vojaško in gospodarsko prevlado nad Ukrajino. Teorija, ki jo Putin zagovarja, je prepletena z rusko vojaško strategijo in posledično reševanje konfliktov. Prepričanje Moskve je bilo, da bo na podlagi »zgodovinskih dejstev«, prepričala in dobila podporo dovolj Ukrajincev, ki bi pristali na neko obliko ponovne vključitve v rusko vplivno območje. Kremelj naj bi poznal, a ignoriral analize, ki so kazale na dejstvo, da so bili številni Ukrajinci pripravljeni prijeti za orožje, da bi branili svojo državo pred rusko invazijo. Slednje kaže na rusko aroganco in podcenjevanje nasprotnika (Mankoffa, 2022).

Ukrajinski nacionalizem se je pojavil v 19. stoletju, ko je bila Ukrajina razdeljena med Avstro-Ogrsko in Rusijo. V zahodni Ukrajini je delovala Organizacija ukrajinskih nacionalistov (OUN) Stepana Bandere, ki je med drugo svetovno vojno poskušala ustanoviti marionetno državo pod nemško zaščito. V ruski pripovedi je Bandera postal posebno osovražena osebnost, njegova pripravljenost na sodelovanje z nacisti pa je veljala za dokaz povezave med ukrajinskim nacionalizmom, etničnim čiščenjem in tujo manipulacijo (Motyl, 2010). Tako Putin kot drugi uradniki še danes trdijo, da so ukrajinske vlade po letu 2014 izvajale »banderovsko« politiko čiščenja ruskega vpliva pod vodstvom tujih sponzorjev. Pri tem so na precej izkrivljen način prikazali tragični dogodek, ki se je zgodil 2. maja 2014 v Odesi. Putin v članku opisuje dogodek kot naklepno dejanje, kjer so ukrajinski neonacisti (privrženci Bandere) žive sežigali ljudi ruske nacionalnosti in enak pokol naj bi ponovili na Krimu, v Sevastopolu, Donecku in Lugansku (Putin, 2021). Dogodek v Odesi, kjer je šlo za spopad med ekstremno pro-rusko skupino in pro-ukrajinsko skupino, je tragičen in dokaz kako hitro lahko provokacija uide nadzoru in se sprevrže v krvavo obračunavanje (Gončarenko, 2015).

V tridesetih letih svojega obstoja je Ukrajina naredila ogromen korak pri utrjevanju skupne državljske identitete, ki vključuje večino rusko govorečih prebivalcev v vzhodni in južni Ukrajini. Glede na uporabo jezika, versko pripadnost, etnično samo-identifikacijo in politične poglede, se veliko več ukrajinskih državljanov danes vidi predvsem kot Ukrajince, tudi v delih države, kjer je ruščina še vedno prevladujoči jezik. Relativni uspeh dviga nacionalne zavesti je pospešil ločitev Ukrajine od Rusije, kar je povzročilo zaskrbljenost v Moskvi, da jim zadeve uhajajo izpod nadzora. Ruska prizadevanja, da bi upočasnila premikanje Ukrajine proti zahodu, segajo v prva leta po razpadu Sovjetske zveze. Čeprav je Boris Jelcin sprejel post-sovjetske meje Ukrajine, se je prava dinamika pričela s prihodom Putina na oblast. Leta 2004 se je Kremelj pod taktirko Putina vključil v ukrajinsko volilno politiko z odkrito podporo Viktorju Janukoviču. V predvolilnem boju je bil prozahodni opozicijski kandidat Juščenko zastrupljen v poskusu atentata, za katerega so krivili ruske varnostne službe. Ko so ankete pokazale, da so bili uradni rezultati, ki kažejo tesno zmago Janukoviča, ponarejeni, so množice oranžno oblečenih protestnikov prišle na ulice in zahtevale, da se volitve ponovijo pod mednarodnim nadzorom. Na ponovnih volitvah je zmagal s prepričljivo večino Juščenko. Moskva se je odzvala na zanj tipičen način, z različnimi oblikami političnega in ekonomskega pritiska.

Na naslednji volitvah 2010 so Rusi in Janukovič dobili novo priložnost in zmagali. Janukovič in njegovi podporniki so bili, kljub interesu za ohranitev tesnih vezi z Rusijo, naklonjeni podpisu pridružitvenega sporazuma z Evropsko unijo, kar pa ni bilo po godu Kremlju. Janukovič se je sporazumu odpovedal, kar je sprožilo bes milijonov Ukrajincev in tako imenovano maidansko revolucijo (Kuhn von Burgsdorff, 2015). Na podlagi Putinove zahteve je Janukovič uporabil varnostne sile, ki so brutalno obračunale z demonstranti. Učinek je bil popolnoma nasproten. Demonstracije so se razširile, Janukovič pa je pobegnil v Rusijo. Kot odziv na novo vlado so v krimskem pristanišču Sevastopol izbruhnile pro ruske demonstracije; v nekaj dneh so ruske specialne enote (»mali zeleni možje«) zasedle vladne zgradbe in vojaške objekte po vsem Krimu. Sledila je ruska priključitev Krima. Model uporabljen na Krimu so Rusi neuspešno uporabili še v drugih rusko govorečih predelih Ukrajine. Le v Donetsku in Luhansku je proruskim demonstrantom uspelo prevzeti nadzor nad lokalno upravo in sprožiti upor niso pa izpeljali referendumov (Kuhn von Burgsdorff, 2015). Ob prihodu na oblast je Zelensky zavzel tršo linijo glede sporazuma Minska II. Do konca leta 2021 je napovedal spremembo ali opustitev, če pogajanja ne bodo napredovala. Zelensky je z reformo varnostnih služb začel krhati stebre ruskega vpliva. (Atland, (2024).

Zaradi konflikta v Donbasu se je Rusija soočila z vse večjimi gospodarskimi sankcijami ZDA in Evropske unije, ki so zadušile njeno gospodarstvo. NATO pa se je leta 2016 odzval na poziv držav članic ob ruskih mejah z okrepitvijo svojih vojaških zmogljivosti v Estoniji, Latviji, Litvi, na Poljskem in v Romuniji (Korhonen, 2019).

Putin se je februarja 2022 soočil z vse slabšim varnostnim okoljem in računal, da je Zahod preveč razdeljen in raztresen, da bi se lahko odločno odzval. Tvegala je popolno invazijo. Več mesecev je kopičil vojaške zmogljivosti ob meji z Ukrajino pri tem pa složno z zunanjim ministrom lagal, da nima namena napasti Ukrajine. Invazijo je pričel s 190.000 vojaki, z načrtom, da pokori in »obglavi« Ukrajino v štirih dneh. Putinov govor 21. februarja (Reuters, 2022) in kasnejši nagovor, ki je 24. februarja napovedal začetek ruske »posebne vojaške operacije« (Fisher, 2022), sta dejansko zanikala ukrajinsko identiteto in legitimnosti ukrajinske države. Putin je pohodil mednarodno pogodbo in zavezo, ki jo je dala Rusija ob podpisu sporazuma o denuklearizaciji Ukrajine (Novičić, 2005).

Prestrukturiranje in koncentracija sil na jugovzhodu Ukrajine sta prinesli Rusom določen uspeh, predvsem z zavzetjem Mariupola po več mesecih obleganja. Vojno pa je pripeljalo na ravan prve svetovne vojne za katero je značilno pozicijsko bojevanje, z majhnimi premiki na fronti in velikimi izgubami v ljudstvu in tehniki. Eden večjih premikov je bila osvoboditev regije Harkov na vzhodu Ukrajine. Ukrajinski vojski je v protiofenzivi uspelo osvoboditi 3000 km² teritorija (STA, N1, 2022).

3 AKTERJI V KONFLIKTU

Konflikt je spremenil svetovni red in dal zametke ter povode za novo svetovno ureditev, za kar se zavzema kar nekaj držav. Že nekaj časa se pojavlja nezadovoljstvo z razdelitvijo moči med velikimi akterji, ki krojijo svetovno geopolitiko. V člankih se veliko omenja multipolarna ureditev sveta, kot smo jo že videli v času hladne vojne. V nadaljevanju tega odstavka bom predstavil različne akterje in njihove skrite interese, ki z svojimi dejanji usmerjajo posamezne igralce in si jih dolgoročno podrejajo.

3.1 Ukrajina

Ukrajina in njena prozahodna usmerjenost je igrala važno, a včasih spregledano vlogo v svetovnem varnostnem redu. Danes je država na prvih linijah prenovljenega rivalstva med »velikimi silami«, za katerega mnogi analitiki trdijo, da bo v prihodnjih desetletjih prevladoval v mednarodnih odnosih. Kot rečeno Ukrajinsko-ruski konflikt sega daleč v preteklost. Ruski apetiti po nadvladi nad Ukrajino in njihova »utemeljitev«, ki ne priznava legitimnosti Ukrajini in Ukrajincem, so stalnica tudi danes. Ruska invazija na Ukrajino februarja 2022 je pomenila dramatično stopnjevanje osemletnega konflikta, ki se je začel z rusko aneksijo Krima in je pomenil zgodovinsko prelomnico za evropsko varnost. Med leti 2014 in 2021 je bilo v spopadih v Donbasu ubitih več kot 14.000 ljudi (Masters, 2023). Veliko obrambnih in zunanje politični analitikov je vojno ocenilo kot veliko strateško napako ruskega predsednika Vladimirja Putina (Masters, 2023).

Ukrajina je bila izjemno pomembna za Sovjetsko zvezo, po številu prebivalcev druga za samo Rusijo. Na njenem ozemlju je bil skoncentrirana velik del kmetijske proizvodnje, obrambne industrije in vojaških enot, vključno s črnomoško floto in nekaj jedrskega arzenala.

Ukrajina je naredila ogromen korak pri utrjevanju skupne državljanske identitete, v katero vključuje večino rusko govorečih prebivalcev v vzhodni in južni Ukrajini. Neodvisna ukrajinska država je postala ključna pri oblikovanju skupne nacionalne identitete prek izobraževanja, uradnega spomina, medijev, zakonodaje in drugih metod. Vse več državljanov se danes vidi predvsem kot Ukrajinci tudi v delu, kjer živi rusko govoreče prebivalstvo. Ločevanje Ukrajine od Rusije je povzročilo zaskrbljenost v Moskvi ter občutek, da jim zadeve uhajajo izpod nadzora in da imajo vse manj možnosti, da bi Ukrajino podredili (Ash idr., 2017).

Od osamosvojitve dalje se je Ukrajina prizadevala oblikovati svojo pot kot suverena država, prozahodno usmerjena se je spogledovala z članstvom v EU in NATO. Vendar se je Kijev boril za uravnoteženje svojih zunanjih odnosov in za premostitev globoke notranje delitve. Bolj nacionalistično, ukrajinsko govoreče prebivalstvo v zahodnih delih države je na splošno podpiralo večjo integracijo z Evropo, medtem ko se je po večini rusko govoreča skupnost na vzhodu zavzela za tesnejše vezi z Rusijo (Ash idr., 2017).

3.2 Ruska federacija

Ruska povezanost z Ukrajino ima globoke kulturne, gospodarske in politične vezi in v mnogih pogledih je Ukrajina za Ruse osrednja v identiteti, ki jo povezujejo družinske vezi, ruska diaspora, super sila, Krim, gospodarstvo in energija ter nenazadnje politični premiki. Naroda se skozi zgodovino močno prepletata in danes v Ukrajini živi skoraj osem milijonov Rusov (Masters, 2023). Odcepitev Ukrajine in njeno usmerjenost proti zahodu so mnogi ruski politiki dojemali kot veliko napako, zaradi katere Rusija ne bo več super sila in bo izgubila na mednarodnem ugledu. Na Krimu živi veliko Rusov in s pristaniščem Sevastopol, pomorsko bazo ruske črnomoške flote, predstavlja strateški pomen za Rusijo. Rusija si je na vsak način prizadevala obdržati svoj politični vpliv v Ukrajini in po vsej nekdanji Sovjetski zvezi. Aktivno se je vmešala v ukrajinsko politiko in volitve (Kuhn von Burgsdorff, 2015).

Usmerjenost Ukrajine proti EU so v letu 2013 dvignile napetosti v odnosih z Rusijo, ki so jo sprožili protesti po vsej državi, znani kot maidanska revolucija. Putin je proteste opredelil kot »fašistični državni udar« (retorika, ki jo že dlje časa uporablja za ukrajinske nacionaliste) ter odredil prikrito invazijo na Krim, ki jo je pozneje utemeljil kot reševalno akcijo (Masters, 2023).

Od prihoda Putina na oblast je ruska vlada stopila na pot imperialistične zunanje politike, katere namen je strmoglavljenje ključnih elementov mednarodnega reda, ki ne ustrezajo ruskim interesom. Putin pravi, da je vojna z Ukrajino del širšega boja proti zahodnim silam, za katere trdi, da nameravajo uničiti Rusijo. Imperialistične težnje in februarški napad ni prišel kar naenkrat, kazale so se skozi različna dejanja in ukrepe ruske politike, kot na primer ruska invazija na Ukrajino in priključitev Krima leta 2014, njeno vojaško posredovanje v Siriji, leta prizadevanj za uporabo obveščevalnih podatkov in kibernetских zmogljivosti za destabilizacijo svojih sosed ter odkrita prizadevanja za spodkopavanje domačih demokratičnih procesov ter širše v Evropi in Srednji Aziji (O'Rourke, 2023).

Nekateri strokovnjaki ocenjujejo, da je morda najpomembnejši dejavnik za Putinovo obnašanje njegov strah, da se bo Ukrajina še naprej razvijala v sodobno demokracijo zahodnega sloga, ki bi neodvrtljivo spodkopala njegov avtorski režim ter s tem izničila njegove težnje po obnovitvi ruskega vpliva v vzhodni Evropi. Z destabilizacijo Ukrajine in gospodarskim kolapsom bi Ukrajina postala nezanimiva za vlagatelje (Masters, 2023).

3.3 Združene države Amerike

Ruska invazija na Ukrajino februarja 2022 je razumljivo povzročila silovit odziv in mednarodno podporo Kijevu. Združene države so bile v ospredju tega prizadevanj. Mnogo pred agresijo so ZDA in zaveznice opozarjale na nevarnost kopičenja ruskih sil ob meji z Ukrajino in opozarjale Moskvo na posledice vojaškega posega. Od samega napada naprej pa so ZDA prevzele vodilno vlogo pri zagotavljanju vojaške

in gospodarske pomoči Ukrajini. Obenem pa so stopnjevale diplomatski pritisk na Rusijo in z uvedbo sankcij poizkušale destabilizirati rusko gospodarstvo.

ZDA imajo poleg »obrambe demokracije« ali »obrambe liberalnega reda« še svoje strateške interese in cilje. Po eni strani ZDA ne morejo tolerirati ruske agresije v Ukrajini, ker bo le spodbudila njene nadaljnje ekspanzionistične težnje. V kolikor ne bo ustreznega odziva, bi lahko Putin nadaljeval svoj »pohod« naprej v Ukrajino in ogrozil zaveznice v NATO. Po drugi strani pa se ukrajinska vojna ne povezuje zgolj z Rusijo, temveč tudi z drugimi akterji (zlasti Kitajsko) oz. avtokratskimi režimi, ki bi ob ne ukrepanju ZDA lahko videli signal, da se lahko brez sankcij polastijo ozemlja drugih držav (Shiffrinson, 2022).

Gledano iz drugega zornega kota ZDA z angažiranjem v Ukrajini branijo tako imenovani »liberalni mednarodni red«. Državni sekretar Antony Blinken zatrjuje, da je »mednarodni red, ki temelji na pravilih in je ključnega pomena za ohranjanje miru in varnosti na preizkušnji zaradi ne izzvane in neupravičene invazije Rusije na Ukrajino« (Shiffrinson, 2022). Vključenost v konflikt je nujna saj gre za dejstvo, da se v tem primeru soočamo z državo, ki je revanšistična in ki želi razširiti svoje ozemlje iz ideoloških razlogov ter želi končati ameriško prisotnost v Evropi, ki želi uničiti Evropsko unijo, ki želi spodkopati NATO (Shiffrinson, 2022).

3.4 NATO in države zaveznice

Nekateri zahodni analitiki vidijo rusko invazijo leta 2022 kot vrhunec vse večje zamere Kremlja do NATO širitve v nekdanjo sovjetsko vplivno sfero. Ruski voditelji, vključno s Putinom, trdijo, da so ZDA in NATO večkrat kršili obljube, ki so jih dali v začetku devetdesetih let, da zavezništva ne bodo širili v nekdanji sovjetski blok (Masters, 2023). Gre za obljubo, ki naj bi jo dal zunanji ministra James A. Baker Gorbačovu ustno ob pogovorih o združitvi Nemčije. Pogodba o združitvi Nemčije iz leta 1990 sploh ni izrecno omenjala Natovih pravic zunaj Nemčije (Masters, 2022).

Ukrajinsko sodelovanje se je kljub ruskemu nasprotovanju krepilo vse do invazije februarja 2022. V sodelovanju z NATO je Ukrajina izvajala vojaške vaje in postala leta 2020 ena izmed šestih partneric s posebnim statusom. Kijev je potrdil svoj cilj, da bo sčasoma pridobil polno članstvo v NATO.

V tednih pred invazije, je Rusija postavljala varnostne zahteve ZDA in NATO, da prenehajo širiti zavezništvo, da pridobijo rusko soglasje za nekatere NATO napotitve ter odstranijo ameriško jedrsko orožje iz Evrope. Voditelji zavezništva so relativno mirno reagirali na ruske zahteve in odgovorili, da so odprti za novo diplomacijo, vendar niso želeli razpravljati o zapiranju NATO vrat novim članicam (Masters, 2023).

3.5 EU in države članice

Napad Rusije na Ukrajino predstavlja za Evropsko unijo točko preloma v evropski politiki, varnosti in gospodarstvu v odnosu do Ruske federacije. Pred začetkom konflikta je Kremelj svoje zahteve po preoblikovanju evropske varnostne strukture predstavil predvsem Združenim državam, pri tem pa je Evropsko unijo (EU) nekoliko postavil v ozadje (ignoriral), zgolj kot partnerja Washingtona. Ukrajino pa je Putin označil za zgrešeno državo brez zgodovine, ki jo zahod uporablja kot sredstvo za proti rusko kampanjo. Vojna je prinesla globoko spremembo, ne le v odnosih med EU in Rusijo, ampak tudi v preoblikovanju položaja Ukrajine v zapletenem okolju evropske politike.

Od začetka 2010-ih so znanstveniki postajali vedno bolj pesimistični glede stanja odnosov, ki so se ob aneksiji Krima 2014, še poslabšali. Marko Siddi navaja Forsberga in Haukkala, ki sta opisala ta odnose med EU in Rusijo kot »partnerstvo, ki je spodletelo« (Siddi, 2022).

Vojna v Ukrajini je močno vplivala na Evropsko unijo ter povzročila val sočutja in solidarnosti. EU je Ukrajini zagotovila znatno gospodarsko podporo, od katere je bilo leta 2022 in 2023 izplačanih 40 milijard evrov. Poleg tega je EU sprejela 4 milijone ukrajinskih beguncev. Pričela so se pogajanja za vstop Ukrajine in Moldavije v skupnost (Siddi, 2022) ter uvedla zelo ostre sankcije proti Rusiji. Vojna v Ukrajini predstavlja za EU novo dodatno krizo ob nenehnih izzivih, krizi v evro območju, vprašanju migrantov, Brexitu in njegovih posledicah ter nenazadnje pandemiji COVID-19 (Lefebvre, 2023).

3.6 Kitajska

Prvi odziv Pekinga na rusko invazijo na Ukrajino je bil, da so ob pričakovanju lahke ruske zmage odložili evakuacijo kitajskih državljanov iz Ukrajine. Kitajsko vodstvo je očitno precenilo Putinovo sposobnost natančne ocene situacije. Ko se je konflikt podaljševal ter stopnjeval in je Kitajska videla odziv mednarodne javnosti, je uvidela napačno oceno in revidirala svoje stališče. Priznanje te začetne precenjenosti je verjetno vplivalo na kasnejše diplomatske in strateške odločitve Kitajske glede njenega stališča do vojne v Ukrajini (Bachulska in Leonard, 2023).

V razpravah na Kitajskem sta opazni dve smeri: prva se nanaša na očitno nezadovoljstvo z rusko taktiko, zlasti z njihovo slabo vojaško izvedbo, pri čemer mnogi kitajski intelektualci menijo, da Rusija ne zasluži več statusa velike sile; druga pa, da vidijo v kitajskem povezovanju z Rusijo strateško usmeritev za preoblikovanja mednarodnega reda, ki ga vodi ZDA z namenom zagotoviti varno okolje za avtokracije in preživetje njunih režimov (Bachulska in Leonard, 2023).

Skupna vizija post-zahodnega svetovnega reda predstavlja ključen element skupnega mednarodnega programa Kitajske in Rusije. Obe državi si prizadevata zmanjšati hegemonistični vpliv ZDA, kar imenujeta »demokratizacija mednarodnih odnosov«

in ustvarjanje »še bolj uspešnega, stabilnega in poštenega sveta« (Bachulska in Leonard, 2023).

Kitajska ne vidi Ukrajine kot pomembnega neodvisnega igralca v konfliktu, kar podpira prepričanje, da se lokalna vojna med Rusijo in Ukraino spreminja v »proxy« boj med Ameriko in Kitajsko. Kitajska ne prikazuje Rusije kot kršiteljico načel suverenosti, temveč poudarja »zapleteno zgodovino« med Rusijo in Ukraino, s čimer legitimira stališče Moskve in implicira, da ima Rusija »legitimne varnostne interese« v Ukrajini (Bachulska in Leonard, 2023).

3.7 Iran

Ukrajinsko-ruska vojna ima daljnosežne posledice za Iran tako na regionalni kot mednarodni ravni. Globalno je konflikt vplival na pogajanja med Iranom in P5+1 (Kitajska, Francija, Nemčija, Rusija, Združeno kraljestvo in Združene države) glede JCPOA (*Joint Comprehensive Plan of Action*).

Iransko pro-rusko stališče do ukrajinsko-ruske vojne je dodatno zaostriло njegove odnose z Zahodom, zlasti ob ugotovitvah, da Iran izdatno z orožjem podpira Rusijo z brezpilotnimi letali in drugim strelivom. Iran je izkoristil umik ruskih sil iz Sirije ter zapolnil nastalo praznino in povečal svojo prisotnost ter vpliv na režim glede ugodnih priložnosti, kot je zagotavljanje gradbenih pogodb in pravic do raziskovanja sirskih mineralnih rudnikov in naftnih polj, skratka gospodarsko korist od svoje prisotnosti v Siriji (Mahmoudian, 2022).

3.8 Severna Koreja

Ukrajinsko-ruska vojna ima precejšen vpliv na Korejski polotok, zlasti na Severno Korejo, ki je iz tragičnih izkušenj Ukrajine in Rusije potegnila pomembne nauke. Ukrajina je bila napadena po tem ko se je odrekla jedrskemu orožju v zameno za mednarodno zagotovljeno varnost, kar je utrdilo odločenost Severne Koreje, da nikoli ne bo odstopila od svojih jedrskih orožij (Hamaza, 2023). Po začetku vojne je Rusija vzpostavila tesno diplomatsko in vojaško sodelovanje s Severno Korejo. Severna Koreje pomaga Rusiji z orožjem, raketami in artilerijskim strelivom, ki so ga slednji v ogromnih količinah uporabljali v napadih na ukrajinska mesta, poročajo mediji ko sta CNN (London, 2024) in RFE/RL (Radio Free Europe/Radio Liberty) (RFE/RL, 2024), pri čemer se sklicujejo na izsledke ukrajinskih forenzikov in uradne informacije Pentagona (Work, 2023).

3.9 Drugi

Tu moramo omeniti tako imenovani post-sovjetski jug, skupek držav Kavkaza in Srednje Azije, med katere uvrščamo Armenijo, Azerbajdžan, Gruzijo, Kazahstan, Kirgizistan, Tadžikistan, Uzbekistan in Turkmenistan. Države, ki so bile primarno vezane na Rusijo, se danes soočajo z izzivom kako zaobiti Rusijo in krepiti politične in gospodarske vezi z Zahodom (Souleimanov in Fedorov, 2023). Uradno nobena od njih ne podpira ruskega posredovanja. Na zasedanju Generalne skupščine so se pri

obsodbi ruske invazije bodisi vzdržali ali pa se glasovanja niso udeležili. Invazija je prisilila Rusijo, da v izogib sankcijam poišče alternativne oskrbovalne poti. Vse so novo gospodarsko okolje izkoristile za uresničevanje svojih interesov ter povečale svojo blagovno menjavo z Rusijo. Dobava »prepovedanega blaga« je tem državam prinesla milijarde dolarjev gotovine (Souleimanov in Fedorov, 2023).

4 ANALIZA AKTERJEV

Razloge za konflikt moramo vsekakor iskati v zgodovinskih dejstvih in odnosu dveh narodov skozi stoletja.

Negacija obstoja naroda ter izničenje legitimnosti države je presedan sodobne družbe. Putin je v članku »O zgodovinski enotnosti Rusov in Ukrajincev«, podrobno opisal svoj pogled (Putin, 2021). Po njem je sedanja ukrajinska država stvaritev Sovjetske zveze in bi jo bilo treba preimenovati po njenem domnevnem »avtorju in arhitektu«, boljševiškem voditelju Vladimir Iliču Leninu. Razpoka, ki deli ukrajinski in ruski narod predstavlja umetno delitev enega zgodovinskega in duhovnega prostora. Razloge za to vidi v prvi vrsti kot posledice lastnih napak, ki so bile storjene v različnih obdobjih, ko je Hruščev prenesel Krim pod ukrajinsko upravo in Jelcin dal soglasje k ukrajinski osamosvojitvi. Seveda se ne izogne »tujega vmešavanja« oz. namenskega delovanja tistih sil, ki so vedno skušale spodkopati »našo« enotnost (Putin, 2021). Putin v svojem članku obdela tisočletno zgodovino in sicer vse z namenom prikazati skupno dediščino Rusov, Ukrajincev in Belorusov (Putin, 2021).

Zanikanje ukrajinske identitete in trditve, da je želja Ukrajine, da se odtrga od ruskega vpliva, posledica »zunanjih sil«, niso le ruske »govorice«, ampak trditve, ki jim verjamejo Putin sam in ruska elita.

Konflikt v Ukrajini je konec februarja vstopil v tretje koledarsko leto. Frontne črte se v zadnjih nekaj mesecih skorajda niso premaknile. Kaj lahko pričakujemo v prihodnosti?

Barbara Zanchetta meni, da so obeti za konec vojne v Ukrajini precej slabi. Razmere na bojišču ostajajo negotove in nespremenjene, ni preboja na nobeni strani. Bolj kot kdaj koli prej je izid odvisen od političnih odločitev, sprejetih kilometre stran od središča konflikta – v Washingtonu in Bruslju. Enotnost Zahoda počasi popušča in niha. Podobno je v ZDA, paket obrambne pomoči je lani za nekaj časa obtičal v kongresu, kjer so Republikanci izsiljevali Predsednika Bidna z nesmiselnimi zahtevami. V Evropi gospodarsko pomoč ovira porusko usmerjeni Orban. Oklevanje v zahodnih prestolnicah je opogumilo Putina, ki se čuti močnejšega. Njegovi nedavni javni nastopi in kljubovalne izjave, da bo okrepil napade na Ukrajino, kažejo dolgoročno usmerjenost Rusije. Odločitev EU, da začne pogajanja o članstvu z Ukrajino in Moldavijo, je več kot le simbolična. To implicitno pomeni nadaljnjo podporo Kijevu, saj bi bila prihodnost Ukrajine v EU nemogoča s popolno zmago Rusije. Vprašanje je, kaj se bo zgodilo v Washingtonu z novo administracijo. Obseg

vojaški operacij v Ukrajini je odvisen od podpore zahoda, sooča pa se z pomankanja vojakov, ki jih skušajo pridobiti med tistimi, ki so v začetku vojne zapustili Ukrajino ali pa se kot tujci prostovoljno vključijo v obrambo države. Predvidevamo, da se bo vojna vlekla v leto 2025, dejstvo pa je, da vojna ne more trajati v nedogled. V oklevanje zahoda, ki gre v korist Rusiji, je videti težnjo po mirovnem pogajanju, ki ga obe strani za zdaj še naprej zavračata (BBC, 2023).

Michael Clarke poudarja, da ruska invazija na Ukrajino leta 2022 predstavlja vrnitev vojne velikih razmer na evropsko celino. Potek konflikta leta 2023 je zaznamovalo dejstvo, da se je vrnila tudi vojna industrija, ki je postala prednostna veja v marsikateri državi. Ruski obrambni proračun se je od leta 2021 potrojil in bo prihodnje leto znašal 30% državnega proračuna. Leto 2024 bo pokazalo, ali so Rusija in njeni podporniki in dobavitelji v Severni Koreji in Iranu ali Ukrajina in njeni zahodni zavezniki sposobni in pripravljeni izpolniti zahteve vojne. Kljub majhnim spremembam na terenu se nobena od strani ni sprijaznila z dejstvom, vsaka na svoj način poskuša prevzeti strateške pobude. Rusi bodo verjetno poskušali ponovno prodreti po celotni fronti, da bi zavarovali regijo Donbasa. Ukrajina pa bo verjetno poskušala izkoristiti uspeh, ki ga je dosegla pri ponovni vzpostavitvi nadzora nad zahodnim delom Črnega morja in svojim vitalnim trgovskim koridorjem do Bosporja. Kijev bo verjetno tudi poskušal ruskim napadalcem pripraviti več vojaških presenečenj, da bi jih na nekaterih območjih spravil iz ravnovesja. Clark meni, da bo leto 2024 leto konsolidacije tako za Kijev kot za Moskvo. Rusija nima opreme in ne usposobljenih enot za začetek strateške ofenzive in jih tudi ne bo imela pred pomladjo 2025. Medtem pa Ukrajina potrebuje zahodne finance in vojaško podporo, da jo obdrži v vojni v naslednjem letu, medtem ko tudi sama gradi svoje notranje zmogljivosti, da ustvari pogoje za vrsto osvobodilnih ofenziv v prihodnosti. Vojaški potek vojne leta 2024 se bo bolj kot v Avdiivki, Tokmaku, Kramatorsku ali katerem koli od bojišč na fronti določal v Moskvi, Kijevu, Washingtonu, Bruslju, Pekingu, Teheranu in Pjongjangu (BBC, 2023).

General Ben Hodges, nekdanji poveljnik sil ZDA v Evropi ocenjuje, da Rusija nima potrebnih zmogljivosti, da bi zasedla Ukrajino, zato bo usmerila vse sile, da obdrži to, kar trenutno zaseda ter izkoristila čas za konsolidacijo svoje obrambe. Pri tem bo nadaljevala s politiko dezinformacij in destabilizacije ukrajinskih odnosov z zavezniki z namenom zmanjšanja zahodne podpore Ukrajini. General Hodges poudarja, da je to za Ukrajino boj za preživetje in da ne smejo pokazati šibkosti oz. neodločnosti, ki bi jih Rusija izkoristila in jim zadala nepopravljiv udarec. Zaradi notranjih težav ZDA pri zagotavljanju pomoči Ukrajini je več evropskih držav povečalo pomoč. Predvidevanja, da bodo ZDA v začetku 2024 rešila notranje težave in ponovno potrdile sveženj pomoči, ki je bil v kongresu odložen decembra 2023, so se izkazala za točna. Hodges predvideva, da bo Ukrajina v prihodnjih mesecih naredila naslednje, ko se bo pripravljala na ponovno prevzemanje pobude:

- ponovno sestaviti enote, izčrpane od mesecev bojev, ki bodo potrebne za ponovno ofenzivo,
- izboljšati sistem zaposlovanja v Ukrajini, da bi povečali razpoložljivo delovno silo,
- povečanje proizvodnje streliva in orožja,
- izboljšati svojo sposobnost delovanja proti močnim ruskim zmogljivostim elektronskega bojevanja motenje, prestrezanje, lociranja.

Pričakovanja, da bo do začetka poletja Ukrajina prvič lahko uporabila ameriška bojna letala F16, s katerimi bo izboljšala svojo sposobnost boja proti ruskim letalom in okrepila lastno zračno obrambo, se niso uresničila. Strateško najpomembnejši del Ukrajine, ki ostaja zaseden s strani Rusije, je Krim. V zadnjem obdobju in sigurno bo tako tudi naprej, je Ukrajina stopnjevala napade na ruska oporišča in pristanišča na Krimu. To so že dokazali z raketami Storm Shadow, ki jih je zagotovilo Velika Britanija, prisilili so poveljnika črnomoške flote, da je glavnino svoje flote umaknil iz Sevastopola. Ukrajina seveda nima neomejenih virov, primanjkuje ji predvsem topniškega streliva in preciznega orožja velikega dosega. Toda ruski vojaki so v slabšem stanju. Vojna je preizkus volje in preizkus logistike. Ruski logistični sistem je krhek in pod stalnim pritiskom Ukrajine (BBC, 2023).

Sklep Številni opazovalci v prihodnjih mesecih vidijo malo možnosti za diplomatsko resolucijo in namesto tega priznavajo možnost nevarnega stopnjevanja, kar bi morda lahko vključevalo rusko uporabo jedrskega orožja. Vojna je pospešila prizadevanje Ukrajine, da se pridruži zahodnim političnim blokom, vključno z Evropsko unijo (EU) in Organizacijo Severnoatlantske pogodbe (NATO) (Masters, 2023). Predvidevanje kako se bo konflikt nadaljeval in predvsem kaj je potrebno narediti iz strani zahoda je nevhvalno. Za uresničitev zastavljenih ciljev in interesov Ukrajine ter njene suverenosti je potrebna močna dostojanstvena drža in pomoč zahoda ter odločen odziv. Putin razume samo jezik moči.

Vojna v Ukrajini je trenutno v slepi ulici. Človeške izgube na obeh straneh so ogromne, možnosti za velik vojaški napredek na katerikoli strani pa se zmanjšujejo. Od svojega obsežnega posredovanja februarja 2022 je Rusija večkrat revidirala svoje strateške cilje, vendar še ne kaže, da bi si prizadevala za diplomatsko rešitev. Ukrajina je pripravila mirovni predlog, ki je pridobil mednarodno podporo, vendar ga je Rusija odločno zavrnila. Ukrajinski predlog vztraja pri ponovni kontroli vseh okupiranih ozemelj vključno s Krimom, odgovornost storilcev, zaščita oskrbe z energijo in hrano ter izpustitev vseh zapornikov. Izgleda, da sta Rusija in Ukrajina pripravljeni nadaljevati vojno, ne glede na dejstvo, da so možnosti za popolno vojaško zmago vse manj verjetne.

Zanesljivo lahko odgovorim na drugo vprašanje, da se vojna ne bo končala v letu 2024. Med tem pa je prvo vprašanje večji problem. Ukrajina se upira in parira Rusom z dobro strategijo, inovativnostjo ter ob izdatni podpori Zahoda v orožju in finančah. Sodobni oborožitveni sistem omogoča Ukrajincem, da se spopadajo z ruskimi

silami. Uničevanje poveljniških mest, skladišč in oskrbovalnih poti s preciznimi raketami in artilerijskimi izstrelki je Rusom zadalo velik udarec. Gen Hodges v svoji analizi predvideva da bo dobava letal F-16 predstavljala prelomno točko v spopadu. Sodobna letala, ki lahko parirajo ruskim, pomenijo prevlado v zračnem prostoru, kar pa je odločilnega pomena v vojaškem konfliktu.

Nenazadnje se moramo zavedati, da se Ukrajina bori za svoj obstoj in v vojno vlaga vse kar ima, medtem ko se Putin bori za uresničitev svojih imperialističnih načrtov (in morda danes tudi za svoj obstoj). Ruski narod ne vidi nekega posebnega smisla v vojni, saj ne potrebuje Ukrajine za svoje preživetje. Podpora vojni med Rusi je bila evidentna med pohodom Wagnerja na Moskvo (podpora prebivalstva), ko praktično ni bilo nikogar, ki bi jih zaustavil. Pustimo kaj se je kasneje zgodilo s Prigožhinom (Dixon, Belton, 2023), ki za razliko od drugih nasprotnikov Putina ni padel iz sedmega nadstropja (24ur.com, 2024), ampak je umrl v sestrelitvi njegovega letala nad Rusijo.

Zelo pogosto se vračamo k začetni točki tega konflikta, kaj so razlogi in njen zgodovinski pomen ter ideologija, ki kroji in usmerja potek konflikta. Ruski predsednik Vladimir Putin zanika obstoj Ukrajine, kot samostojne države. Vladi, ki jo zavajajo lastne dezinformacije ter fantazije o zavzetju ozemlja se pogosto zgodi, da sprejema napačne odločitve in odstopi od strateško zastavljenih ciljev. Ukrajina se neomajno drži svojih idealov o samostojnosti in neodvisnosti. Prebivalstvo je pokazalo, da niso pripravljeni dati svobode in suverenosti in se podrediti Ruski federaciji. Vojna v Ukrajini je le eden od mnogih primerov konfliktov, ki se nadaljuje ne zaradi strateških dilem ampak zaradi dejstva, da se jim zdi premirje trenutno nesprejemljivo.

Vojne trajajo dolgo časa, kompromisi padejo na treh strateških področjih. Blattman Cristopher je v svojem eseu govoril zakaj vojne trajajo toliko čas. Povprečno so vojne trajale 3-5 mesecev. Dotakne se tudi dejstva, da je vojna najbolj grozna oblika reševanja konflikta ali spora in sledi realizacija ter rast stroškov, ki prisilijo eno od sprtih strani k pogajanjem, ki res da reši in prekine oborožene spopade a iz zgodovine lahko razberemo, da po podpisanih sporazumih ni vedno srečnega konca za posamezne države, npr. v Bosni in Hercegovini (Blattman, 2022).

Ko pride do okoliščin, ko voditelji spoznajo, da je njihova zmaga izpostavljena riziku in postaja vse bolj evidentno, da je njihov položaj ogrožen ter da, kot voditelji nimajo jasnega občutka svoje moči ter moči svojega sovražnika in se bojijo, da se bodo prednosti njihovih nasprotnikov okrepile posežejo po ekstremnih ukrepih. Ta dinamika in razmerja se počasi kaže v vojni v Ukrajini.

Trije razlogi zakaj bo vojna trajala dalj časa:

1. Prvi razlog je pri voditeljih, ki se bojijo da negativen konec vojne v njihovem pogledu pomeni konec njihovega vladanja. Če Putin verjame, da izguba vojne pomeni konec njegovega režima ima spodbudo in motivacijo, da bo vojno nadaljeval do »svojega bridkega konca«.
2. V razkritju realne moči na začetku vojne v Ukrajini se je dobro videlo, kakšna je bila percepcija zahoda o moči Rusije in predvsem ruskih oboroženih sil. Na primeru Ukrajine lahko vidimo v času pred spopadom veliko moč Rusije in nemoč Ukrajine, kar pa se je v realnosti pokazalo za veliko večjo moč od pričakovane Ukrajine in manjšo Rusije. Odpira se pa vprašanje ali lahko Ukrajinske sile zdržijo tako velik pritisk dolgoročno in preženejo Ruske sile iz države?
3. Zaradi negotovosti zime, podpore Evrope ter ZDA z novo administracijo z denarnimi sredstvi ter vojaško operemo ter na drugi strani dodatne mobilizacije ruskih moč in aktivna vključitev severne Koreje v oborožen spopad, odpirajo več vprašanj kot lahko dobimo odgovorov. Taka negotovost težko prinese podpis sporazuma in mir.

Rešitev konflikta bo v nadaljevanju predstavljala moj osebni pogled, pogled na pretekle dogodke in možnosti za rešitev konflikta. Na začetku članka sem si zadal hipotezo »da se bo konflikt med Ukrajino in Rusijo končal z prevlado Ukrajine ter potiskom ruskih sil iz zasedenega ozemlja« ter zastavil vprašanja: ali bo Ukrajina uspela konsolidirati svoje sile in premakniti jeziček na tehtnici in ali se lahko vojna konča v letu 2025?

Ukrajinsko-ruska vojna je vojna izčrpavanja. Svetovna javnost, mediji in akademski svet se sprašuje kako se bo konflikt končal? Pojavlja se težnja po čim hitrejšem končanju konflikta in sprejetju mirovnega sporazuma po diplomatski poti, rešitev, ki pomeni prekinitev spopadov, normalizacijo razmer ter končanje nesmiselne vojne. Postavlja pa se vprašanje kakšne bo sporazum in kakšne pa bodo posledice tega sporazuma? V začetku devetdeseti se je na področju bivše Jugoslavije odvijalo vrsta oboroženih spopadov, v Bosni in Hercegovini je potekala grozna vojna z genocidom, da bi vojno končali so pod okriljem ZDA sprte strani sprejele Daytonski sporazumu. Zadnjih 30 let v BiH spremljamo med etnične spore in državo v krču preteklosti. Ali je bil Daytonski sporazum dolgoročno vzdržan, ali le obliž za de eskalacijo Konflikta? Sam bi si želel prekinitev spopada in dati Ukrajincem možnost nadaljnega razvoja in odločanja o lastni prihodnosti in teritoriju. Nisem pa za podpis sporazuma po načelu, da se sporazume podpiše samo, da se nekaj podpiše, kjer bo Rusija obdržala okupirano obočje ter z vplivom nadzirala stagnacijo in »umiranje« Ukrajine.

Literatura

1. 24ur.com, 2022. Putinovi kritiki, ki so skočili skozi okno, in sumljive smrti ruskih poslovnežev. <https://www.24ur.com/novice/tujina/ruski-oligarhi.html>, 10. januar 2024.
2. Alcaro, R., 2022. *The Return of US Leadership in Europe: Biden and the Russia Crisis*. IAI Commentaries, 4. <https://www.iai.it/sites/default/files/iaicom2204.pdf>, 17. januar 2024.
3. Ash, T., Gunn, J. F., Iough, J., Lutsevych, O., Nixey, J., Sherr, J., in Wolczuk, K., 2017. *The struggle for Ukraine*. London: Chatham House. <https://www.politico.eu/wp-content/uploads/2017/10/TheStruggleforUkraine.pdf>, 5. januar 2024.
4. Atland, K., 2024. War, diplomacy, and more war: why did the Minsk agreements fail?. *International Politics*, 1-21. <https://link.springer.com/article/10.1057/s41311-024-00637-x>, 5. januar 2024.
5. Bachulska, A., and Leonard, M., 2023. *China And Ukraine: The Chinese Debate About Russia's War And Its Meaning For The World*. European Council on Foreign Relations. <http://www.jstor.org/stable/resrep52064>, 9. januar 2024.
6. BBC News, 2023. Ukrajina v zemljevidih: Sledenje vojni z Rusijo. <https://www.bbc.com/news/world-europe-60506682>, 24. december 2023.
7. BBC, 2023. Ukraine war: Three ways the conflict could go in 2024. <https://www.bbc.com/news/world-europe-67760067>, 30. december 2023.
8. Blattman, C., 2022. *The Hard Truth About Long Wars*. Foreign Affairs. <https://www.foreignaffairs.com/ukraine/hard-truth-about-long-wars>, 9. januar 2024.
9. Dixon, R., in Belton, C., 2023. Kremlin dismisses as 'lies' speculation linking it to Prigozhin's death. *The Washington Post*, NA-NA. <https://go.gale.com/ps/i.do?id=GALE%7CA762157812&sid=googleScholar&v=2.1&it=r&linkaccess=abs&issn=01908286&p=AONE&sw=w&userGroupName=anon%7Ea95d-8c91&aty=open-web-entry>, 8. december 2023.
10. CDA Collaborative, 2013. *Reflecting on peace practice: Participant training manual*. Cambridge, MA: CDA Collaborative Learning Projects. <https://www.cdacollaborative.org/wp-content/uploads/2017/01/Reflecting-on-Peace-Practice-RPP-Basics-A-Resource-Manual.pdf>, 10. januar 2024.
11. Fisher, M., 2022. Putin's Case for War, Annotated. *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/2022/02/24/world/europe/putin-ukraine-speech.html>, 5. januar 2024.
12. Gardner, F., 2023. Why 2023 was an uncomfortable year for the West. <https://www.bbc.com/news/world-67845056>, 5. januar 2024.
13. Gončarenko, R., 2015. Šta se desilo 2. Maja 2014. u Odesi?. *Deutsche Welle*. Srbska izdaja. <https://www.dw.com/sr/%C5%A1ta-se-desilo-2-maja-2014-u-odesi/a-18423294>, 23. december 2023.
14. Hahn, G. M., 2015. Did Putin really tell Bush 'Ukraine is not even a state'?. *Gordonhahn*. <https://gordonhahn.com/2015/01/26/did-putin-really-tell-bush-ukraine-is-not-even-a-state/>, 20. december 2023.
15. Hamaza, S. M., 2023. *Assessing the Impact of the Ukraine War on South Korea's Hedging Strategy*. <https://knowledge.uchicago.edu/record/7172>, 26. december 2023.
16. Herbert, S. 2017. *Conflict analysis: Topic guide*. Birmingham, UK: GSDRC, University of Birmingham. <https://gsdrc.org/wp-content/uploads/2017/05/ConflictAnalysis.pdf>, 20. december 2023.
17. Katchanovski, I. 2006. *Cleft countries: Regional political divisions and cultures in post-Soviet Ukraine and Moldova* (Vol. 33). Columbia University Press.
18. Korhonen, I. 2019. *Economic sanctions on Russia and their effects*. CESifo Forum, 20(4), str. 19–22. <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/216248/1/CESifo-Forum-2019-04-p19-22.pdf>, 15. januar 2024.

19. Kuhn von Burgsdorff, E., 2015. *The Euromaidan Revolution in Ukraine: stages of the Maidan movement and why they constitute a revolution*. *Inquiries Journal*. <http://www.inquiriesjournal.com/articles/986/3/the-euromaidan-revolution-in-ukraine-stages-of-the-maidan-movement-and-why-they-constitute-a-revolution>, 5. januar 2024.
20. Landay, J., 2023. *U.S. intelligence assesses Ukraine war has cost Russia 315,000 casualties*. <https://www.reuters.com/world/us-intelligence-assesses-ukraine-war-has-cost-russia-315000-casualties-source-2023-12-12/>, 2. januar 2024
21. Lendon, B., 2024. *Russia is using North Korean missiles in Ukraine, US says. That's bad news for Asia*. *CNN*. <https://edition.cnn.com/2024/01/05/europe/russia-north-korean-missiles-ukraine-asia-intl-hnk-ml/index.html>, 6. januar 2024.
22. Mahmoudian, A., 2022. *Russia-Ukraine war: Implications for the RSII coalition*. *TRENDS Research & Advisory*. https://trendsresearch.org/research.php?id=278&title=RussiaUkraine_war:_Implications_for_the_RSII_coalitin, 26. januar 2024.
23. Mankoff, J., 2022. *Ruska vojna v Ukrajini: identiteta, zgodovina in konflikt*. *Center For Strategy and International Studies*. Washington. <https://www.csis.org/analysis/russias-war-ukraine-identity-history-and-conflict>, 24. december 2023.
24. Masters, J., 2022. *Why NATO Has Become a Flash Point With Russia in Ukraine*. *Council on Foreign Relations*. <https://www.cfr.org/backgrounder/why-nato-has-become-flash-point-russia-ukraine#chapter-title-0-6>, 5. januar 2024.
25. Masters, J., 2023. *Ukraine: Conflict at the Crossroads of Europe and Russia*. *Council on Foreign Relations*. <https://www.cfr.org/backgrounder/ukraine-conflict-crossroads-europe-and-russia>, 5. januar 2024.
26. Minfin, 2024. *Casualties of the Russian troops in Ukraine*. *Minfin Media*. <https://index.minfin.com.ua/en/russian-invading/casualties/>, 2. januar 2024.
27. Motyl, A., 2010. *Ukraine, Europe, and Bandera*. *Cicero foundation great debate paper*. No.10/05. https://cicerofoundation.marcbijl.nl/wp-content/uploads/Alexander_J_Motyl_UKRAINE_EUROPE_AND_BANDERA.pdf, 10. januar 2024.
28. Novičič, Ž., 2005. *Nuclear weapons in international politics*. *Medjunarodni problemi*. 57(4), str. 505—528.
29. O'Rourke, R., 2023. *Great Power Competition: Implications for Defense—Issues for Congress*. *Congressional Research Service*. <https://sgp.fas.org/crs/natsec/R43838.pdf>, 3. januar 2024.
30. Putin, V., 2021. *Članek Vladimirja Putina „O zgodovinski enotnosti Rusov in Ukrajincev“*. <http://kremlin.ru/events/president/news/66181>, 23. december 2023.
31. Putin, V., 2022. *Address by the President of the Russian Federation February 24, 2022*. *The Kremlin, Moscow*. <http://www.en.kremlin.ru/events/president/transcripts/67843>, 17. januar 2024.
32. Reuters, 2022. *Extracts from Putin's speech on Ukraine*. *Reuters*. <https://www.reuters.com/world/europe/extracts-putins-speech-ukraine-2022-02-21/>, 19. januar 2024.
33. RFE/RL, 2024. *Did Russia Fire North Korean Missiles At Ukraine?* *Radio Free Europe/Radio Liberty*. <https://www.rferl.org/a/russia-ukraine-north-korea-war-missiles-kn-23/32765450.html>, 9. januar 2024.
34. Shiffrinson, J., 2022. *American Interests in the Ukraine War*. *Defense Priorities*. https://static1.squarespace.com/static/56a146abb204d5878d6f125a/t/6321dce0142b236b6e7398c1/1663163617502/DEFP_American_interests_in_the_Ukraine_war.pdf, 3. januar 2024.
35. Siddi, M., 2022. *The partnership that failed: EU-Russia relations and the war in Ukraine*, *Journal of European Integration*, 44(6), str. 893—898. DOI: 10.1080/07036337.2022.2109651.
36. Souleimanov E.A., in Fedorov, Y., 2023. *The War in Ukraine: Risks and Opportunities For the »Post-Soviet South«*. *Middle East Policy*, 30(3), str. 95—106. DOI: 10.1111/mepo.12709.

37. STA, 2022. Putin podpisal priključitev štirih ukrajinskih regij Rusiji. <https://www.delo.si/novice/svet/ukrajinske-sile-domnevno-osvobodile-vec-krajev-na-jugu-in-vzhodu/>, 23. december 2023.
38. STA, N1, 2022. Ukrajinci nadaljujejo protiofenzivo: zasedli naj bi strateško pomemben Izjum. <https://n1info.si/novice/svet/po-navedbah-kijeva-ukrajinska-vojska-v-zadnjih-24-urah-zasedla-vec-kot-20-krajev>, 24. december 2023.
39. The Economist, 2023. Putin seems to be winning the war in Ukraine for now. The Economist. <https://www.economist.com/leaders/2023/11/30/putin-seems-to-be-winning-the-war-in-ukraine-for-now>, 25. december 2023.
40. United Nations, 2023. Ukraine: Report reveals war's long-term impact which will be felt 'for generations'. <https://news.un.org/en/story/2024/02/1146842>, 5. marec 2024.
41. Work, C., 2023. 2023 in Review: The War in Ukraine and South Korea's Increasingly Complex National Security. Korea Economic Institute of America. <https://keia.org/the-peninsula/2023-in-review-the-war-in-ukraine-and-south-koreas-increasingly-complex-national-security/>, 27. december 2023.

e-mail: luka.rcervek@gmail.com
ORCID: 0009-0002-2660-4200